

Västernorrlandsbladet

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

Årg 11

1994

Nr 2

Föreningens Verksamhet 1993

Det har blivit vår och vid föreningens ordinarie vårmöte den 17 mars 1994 förelade styrelsen 1993 års verksamhetsberättelse och bokslut för medlemmarna. Styrelsen uttalade även ett varmt tack till medlemmarna för deras intresse och oegennyttiga arbete för föreningen under det gångna året samt för alla gåvor och andra mottagna bidrag till föreningens verksamhet. Nedan följer ett sammandrag av verksamhetsberättelsen. Bokslutet återfinns på sida 4 och 5.

Medlemmar. Föreningens medlemsantal utgjordes vid årsskiftet av 479 personer inklusive heders- och korresponderande medlemmar.

Styrelsen har haft 7 sammanträden under året.

Möten och sammankomster:

- 15.2 Kvällsmöte på Mariagården. Arkivarie LarsOlof Lööf berättade om "Göteborgsfotografer 1840-1910" och visade deras bilder.
- 18.3 Ordinarie årsmöte. Efter förhandlingarna informerade arkivarie Per Clemenson och docent Lars Ljungmark om "Vem är Göteborgsemigranten - källorna".
- 28.4 Besök på Mormonkyrkans genealogicenter i V Frölunda.
- 8.5 Vårutfärd genom Dalsland och Värmland till arkiven i Karlstad. Detaljerad rapport om resan i Västernorrlandsbladet nr 3/1993.
- 22.8 Kvällsutfärd till Nääs slott.
- 21.10 Kvällsmöte i Ågrenska villan. Rolf Ekelund berättade initierat om "Vikingar i Normandie".
- 18.11 Ordinarie höstmöte. Budgetförslaget för 1994 antogs och medlemsavgifterna för 1994 fastställdes oförändrade. Den nya styrelsen se sida 2. Efter mötet föredrag av docent Lars Stackell: "J.A.Westerberg - mannen och arkitekten".

Övriga verksamheter:

- Torsdagsgruppens** idoga arbete med notiser för landsarkivet fortsätter liksom även
- Registreringen** av personbeståndet i VSGF:s släkttavlor.
- Biblioteket** har haft 500 besök, bokbeståndet uppgår till ca 4.500 volymer.
- Julmarknaden** med gott ekonomiskt resultat var denna gång förlagd till Ostindiska Huset på Norra Hamngatan.
- Västernorrlandsbladet** utkom som vanligt med fyra nummer under året.
- Samverkansmöten** Representanter för VSGF har deltagit i två möten 1993.

VÄSTANBLADET NR 2 1994 INNEHÅLLER:

	sid
VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 1993	1
MÖTESKALENDER.....	3
BOKSLUT 1993.....	4 - 5
ANBYTARDAG	6
<i>Jan Frisk</i> : GÖTEBORGS STADS- ARKIV I NYA LOKALER	7
NY BOK.....	9
ARKIV- & KULTURHUS I RAMSELE.....	9
ARKIVINFORMATION ...	10 - 13
<i>Johan von Sydow</i> : POSTGATAN 4.....	14 - 16
<i>Pär-Olov Odmer</i> : LANDET RUNT.....	17 - 19
BIBLIOTEKETS ÖPPETTIDER	20

VÄSTANBLADET

Postgatan 4, 411 13 GÖTEBORG

Tel. 031 - 13 12 26 (torsd. 11-14)

Postgiro 24 23 85 -3

Ansvarig utgivare:

Per Liljeström (se nedan)

Redaktionskommitté:

Johan von Sydow, 031 - 40 69 27

Fagerängsgatan 3, 412 70 GÖTEBORG

Per Liljeström

Aina Hansson, 031-87 19 14

Grönfinksbacken 5A, 431 63 Mölndal

Årsavg. utgör prenumerationsavg. = 100/-år

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

STYRELSEN 1994

Ordf.: Lars Olof Lödf, 031 - 24 16 15

Linnégatan 34, 413 04 GÖTEBORG

V. ordf. Tommy Näzell, 031-38 08 58

Klarbärsv. 18, 435 43 MÖLNLYCKE

Sekr.: Elisabeth Ahldin Dahl, 031 - 36 56 43

Gryningsvägen 73, 433 48 PARTILLE

Kassör: Maj Löfgren, 031 - 51 26 40

Nansensgatan 25, 417 19 GÖTEBORG

Klubbm. Stina Börjeson, 031-25 75 55

Segerlindsg. 26, 416 53 GÖTEBORG

Bibl. Harry Niklasson, 031-51 62 40

Berättelseg 20, 422 42 HISINGS-

BACKA samt

Per Liljeström, 0302-131 91

Vänskapen 3e, 443 34 LERUM

Annika E. Hulander, 031-52 90 20

Majtorpsg 41, 422 56 HISINGS-BACKA

Mats Billgren, 031-13 02 26

Norra Liden 7, 411 18 GÖTEBORG

Suppl. Örjan Nordmalm, 031-20 57 27

Bohusg 24, 411 39 GÖTEBORG

Birgitta Matsson, 0300-41213

Kornvägen 4, 430 33 Fjärås

ISSN - 1102 - 4453

Tryckt hos PR-Offset, Kroksläotts Fabriker 34,
Mölndal

Offsettryck

vi möts

MEMBER!

DU tänker väl på att det är DU som är föreningen.
Utan DIG blir det ingen verksamhet!

VÅREN 1994

LÖRDAGEN DEN 23 APRIL KL. 10.00 - 16.00. Anbytarträff på Postgatan 4 för medlemmar med anknötning till Göteborg och omgivande kommuner inom 031-området. **OBS! Se sida 6!**

TISDAGEN DEN 26 APRIL KL 18.00 på Mariagården. Kvällsmöte med föredrag av arkitekt Tor Hermond om "Göteborgs undre värld". Förtäring.

LÖRDAGEN DEN 28 MAJ. Dagsutflykt med buss till Öckerö och Hönö. Vi möts kl. 10.00 vid Heden och åker först till Hönö med besök i fiskemuseet. Sedan fortsätter vi med en rundtur på Öckerö där vi bl a besöker hembygdsgården och kyrkan. Lunchen äter vi på "Franses" fiskrestaurang och hemkomsten till Göteborg beräknas till kl 16.00. Vår guide blir Dag Edvardsson. Kostnaden för resan inkl lunch och entreer utgör ca kr 200:-

HÖSTEN 1994

LÖRDAGEN DEN 24 SEPT. Bussutflykt till brukssamhället Rydal med den gamla textilfabriken (Marks härad). **OBS!** Se även artikel i Västanbladet 1/1994!

TORSDAGEN DEN 20 OKT. Kvällsmöte med föredrag av intendent Göte Nilsson Schönborg "Om kända bokägare och böcker - personman och böckers vandringar". Föredraget har tidigare aviserats men blivit uppskjutet p g a föredragshållarens resplaner.

ONSDAGEN DEN 16 NOV. Ordinarie höstmöte, prel på Stadsarkivet. **OBS!** Presentation av den nya arkivbyggnaden på sida 7!

ANMÄLAN om deltagande i möten eller utfärder görs senast veckan före respektive program till Stina Börjeson tel 031-25 75 55 eller LarsOlof Lööf tel 031-24 16 15. Anmäl Er i så god tid som möjligt! Välkomna!

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING
Göteborg

Bilaga 1.

Postgiro
24 23 85 - 3

1/1 - 31/12 1993.

Tillgångar:

Kassa	69:50
Postgiro	2.611:50
Banktillgodohav.	23.634:02
Böcker i lager	15.900:--
Årets förlust	108:99
	<hr/>
	42.324:01

Skulder:

Ständiga medlemmars fond	3.311:95
Personhistoriska fonden	8.693:28
Biblioteksfond	7.720:85
Utställningskatalog	2.012:50
Långströmska fonden	16.530:90
Obetalda fakturor	3.270:--
Balanserad vinst 1992	784:53
	<hr/>
	42.324:01

Intäkter:

Årsavgifter	40.770:--
Landstinget, Bohus	6.000:--
" Älvsborg	4.000:--
Göteborgs Fritidsförvaltning	1.210:--
Gåvor	601:--
Sveriges Släktforskarförbund	5.000:--
Försäljning: "Vem forskar Vad"	170:--
Övrig försäljn.	3.462:--
	<hr/>
Möten och sammankomster	1.267:50
Räntor	1.195:01
Årets förlust	108:99
	<hr/>
	63.784:50

Kostnader:

Hyror	29.600:--
Portokostnader	7.508:50
Expeditionskostnader	2.605:--
Tryckning av medlemsblad	14.910:--
Föreningsavgifter	450:--
Försäkring	733:--
Telefon	1.327:--
Uppvaktningar	292:--
Släktforskarförb., medlemsavgifter	4.842:--
Inköp av böcker	1.522:--
	<hr/>
	63.784:50

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING
Göteborg

Postgiro
24 23 85 - 3

1/1 - 31/12 1993.

Böckers Inköps Konto.

Jan. 1 Ing. Balans	16.500:--	Dec. 31 Vinst & Förl.	1.522:--
Dec. 31 Inköp	922:--	Utg. Balans	15.900:--
	<hr/>		<hr/>
	17.422:--		17.422:--

Försäljning Konto

Dec. 31 Vinst & Förl.	3.632:--	Dec. 31 Vem f. Vad	170:--
		Övrig förs.	3.462:--
	<hr/>		<hr/>
	3.632:--		3.632:--

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att som revisorer granska Västra Sveriges Genealogiska Förenings räkenskaper för 1993, får härmed avgiva följande revisionsberättelse:

Vi har granskat styrelsens protokoll, årsredovisning och bokföring samt kontrollerat föreningens konton. Räkenskaperna är förda med stor noggrannhet och omsorg och har till alla delar befunnits riktiga.

Vi får därför tillstyrka att föreningens styrelse beviljas full ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning.

Göteborg den 8 mars 1994.

Summa Nyqvist
.....

Ulf Hult
.....

ANBYTARDAG

Lördagen den 23 april 1994 - kl 10.00 till kl 16.00 - samlas vi åter för att byta anor. Platsen är som vanligt föreningslokalen Postgatan 4, 411 13 GÖTEBORG.

Denna gång gäller det alla Er som forskar inom Göteborgs stad samt Sävedals, Askims, Västra och Östra Hisings härad (031-omr).

Anmälningavgiften är 40 kronor
vilket inkluderar kaffe och smörgås.

Anmälningavgiften betalas inbetalas senast 12 april -94 till
postgiro 24 23 85 - 3.

Uppgift om
deltagarnas namn, adress och tel nr samt de härad
och socknar där forskningen bedrivs lämnas skriftligt till
VSGF:s expedition, Postgatan 4, 411 13 Göteborg, senast 12 april.

Varje deltagare kommer att före träffen få en förteckning - per post -
över samtliga deltagare och deras forskningsområden.

Ledare för träffen: Lars Olof Lööf, tel 031-24 16 15 och
Elisabeth Ahldin Dahl, tel 031-36 56 43. Olga Dahl med sina
stora kunskaper om Göteborg har lovat att medverka.

Välkomna!
VSGF:s Styrelse

Nästa nummer av Västanbladet
utkommer i början på september 1994.
OBS! MANUSSTOPP den 15 juni 1994.

Manus insändes till expeditionen.

Göteborgs Stadsarkiv i nya lokaler

presenterat av stadsarkivarie Jan Frisk.

Inovember 1993 flyttade Göteborgs stadsarkiv in i en helt nybyggd fastighet. Därmed fullbordades ett byggnadsärende som startade för elva år sedan. Våra gamla lokaler i f.d. Stadsbiblioteket på Haga Kyrkoplän hade sedan länge blivit för trånga. Att denna byggnad från slutet av förra seklet är helt undermålig i flera avseenden, bl.a. vad beträffar skydd mot brand, behöver knappast påpekas.

Det nya stadsarkivet - med adress Otterhälllegatan 5 - ligger i direkt anslutning till ett bergtrum. Här har stadsarkivet sedan drygt 15 år en arkivdepå mitt i stadens centrum. Denna depå rymmer 9000 hyllmeter arkiv. Från depån leder en kulvert till det nya stadsarkivet som rymmer 27000 hyllmeter. Hårtill kommer specialarkiv för mikrofilm och ADB samt stora arkiv för kartor och ritningar.

Med sina arkivmagasin om drygt 3,5 hyllmil utgör stadsarkivet ett av Nordens största regionala arkiv. Denna storlek förklaras av att Göteborgs stad till skillnad från de flesta övriga kommuner i Sverige även handhar sjukvården och därmed svarar för förvaringen av omfattande sjukjournalarkiv.

Stadsarkivet utgör dessutom ett av landets största folkrörelse- och föreningsarkiv. Stadsarkivets nybyggnad upptar större delen av en friliggande fastighet. Två tredjedelar av huskroppen disponeras av stadsarkivet. Resten utgörs av en helt avskild del

som upptas av kontorslokaler för i första hand andra kommunala förvaltningar. Kontorsdelen är förberedd för ombyggnad för stadsarkivets eventuella framtida behov genom att de nedre våningsplanen har försetts med golvbjälklag som tål belastning av tätpackningshyllor.

Det nya huset är delvis insprängt i berg. De nedersta nio av de sammanlagt tolv våningsplanen utgörs av arkivmagasin. Som kontrast till dessa arkivmagasin, som i stort sett är fönsterlösa, är de två översta våningsplanen ljusa och luftiga. Härifrån har man utsikt över stadens centrum och delar av den inre hamnen. I dessa våningsplan ligger publika utrymmen och samtliga tjänsterum.

Samlingarna

Göteborgs stadsarkiv förvarar arkivhandlingar från två huvudområden: kommunala förvaltningar och folkrörelser. Arkiv från statliga lokala myndigheter med säte i Göteborg förvaras på landsarkivet. När arkivhandlingar inte längre behövs för den löpande verksamheten hos stadens myndigheter lämnas de till stadsarkivet.

Arkiv från kommunal verksamhet, som sjukvård, fattigvård och folkskola, innehåller handlingar från verksamhetens början, t.ex. beträffande sjukvård från 1782, medan handlingar från övriga arkivbildare i allmänhet är från 1863 och senare.

Foto: Per Liljeström

Stadsfullmäktiges protokoll och handlingar utgör kärnpunkten i arkivets samlingar. Vad som är av stor praktisk betydelse för forskaren är de tryckta alfabetiska register som upprättats till stadsfullmäktiges protokoll. Här har man en väl fungerande sökingång till viktigare händelser i stadens historia.

De kommunala arkiven utgörs av handlingar från alla de kommunala nämnderna såsom byggnads- och stadsplaneväsen, fastighetsförvaltning, anläggnings- och affärsverk, undervisning, bibliotek, museer, fritidsverksamhet, hälso- och sjukvård samt socialvård. Även arkiven från kommuner som upphört och införlivats med Göteborg förvaras i stadsarkivet. Enskilda arkiv består dels av ett fåtal personarkiv från perso-

ner knutna till kommunal verksamhet, dels av kommunala bolags och stiftelsers arkiv.

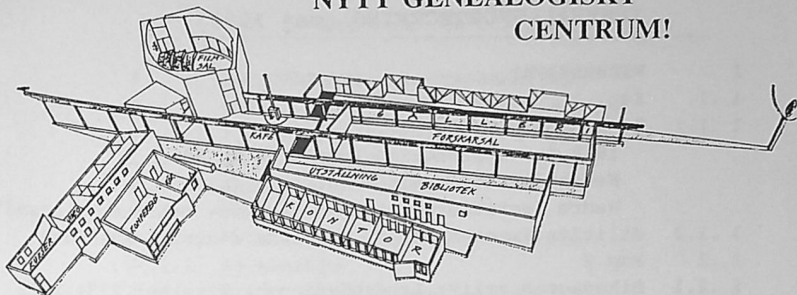
Forskning

I stadsarkivets forskarsal kan allmänheten ta del av arkiven och få sakkunnig vägledning av stadsarkivets personal. För kommunala myndigheters arkiv gäller offentlighetsprincipen. Men viktiga undantag finns. Så får t.ex. integritetskänsliga handlingar inte lämnas ut till obehöriga.

För folkrörelsearkiven gäller att föreningarna själva besämmer villkoren för deras tillgänglighet.

Obs! Folkrörelserna arkiv presenteras i nästa nr av Västanbladet!

NYTT GENEALOGISKT CENTRUM!

ARKIV- & KULTURHUS I RAMSELE

SVAR kommer att midsommartiden 1994 flytta in i det nya Arkiv- & Kulturhuset som uppföres i Ramsele under vintern 1993/94. En komplett förteckning över SVAR:s arkivmaterial upptar de fyra följande sidorna i bladet. Se även artikeln "Nyheter från SVAR" i nr 4/1993!

Ny bok!

Ulf och Kerstin Sparre och deras ättlingar

av Johan von Sydow, Göteborg 1994.

Boken innehåller biografiska anteckningar om överstelöjtnanten, friherre Ulf Carlson Sparre (1789-1864) och hans hustru Kerstin Sparre, f Vult von Steijern (1811-1878), släktlängder över ättlingarna och historiker över släkterna Sparre och Vult von Steijern samt i de första generationerna ingifta släkter, bl a de i västra Sverige verkande eller därifrån komna släkterna Block (från Hanhals), Rhedin (från Kinds hd), Rydin (från Lerum), Segerdahl (från Segerstad), von Sydow och Wingner (från S Wing). Flera av de beskrivna släkterna har ej tidigare förekommit i släkt- eller andra kalendrar. 120 s.

Boken är tryckt hos Rundqvists Tryckeri i Göteborg och har en begränsad upplaga. Pris för medlemmar i VSGF och andra släktforskarföreningar kr 100, vid försändning genom posten tillkommer porto, kr 20. Beställning kan ske genom insättning av beloppen på nedannämnda postgiro med angivande av beställningens art hos Johan von Sydow, Fagerängsg. 3, 412 70 Göteborg, postgiro 42 44 63-8. Den kan också köpas av utgivaren torsdagar kl 10.00-14.00 hos VSGF på Postgatan 4 i Göteborg.

En utförligare presentation av boken i nästa nummer av Västanbladet!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING (maj 1993)

- 1 RIKSARKIVET
- 1 .1 Kap. 1
- 1 .1.1 Kommittéarkiv:
 - 1812 års uppfostringskommitté ÄK 851
 - Nedre justitierevisionen: Döda fallet
 - Nedre justitierevisionen: Besvär- och ansökningsmål
- 1 .1.2 Militära ämnessamlingar. Svenska fångar i Ryssland
- 1 .2 Kap 2
- 1 .2.1 Riksdagens arkiv: Landshövdingeberättelser 1734-1772
- 1 .3 Kap 3 (Enskilda arkiv)
- 1 .3.1 Sv. centralförening för idrottens främjande: E A Balck
Manuskriptsamlingen: Olaus Petri Niurenus' Laplandia.
Genealogica: Settergren, Västgötsläkter.
- 1 .5 Kap 5 (Kammararkivet)
- 1 .5 Kammararkivet. Mikrofilmade förteckningar.
- 1 .5.1 Landskapshandlingar
- 1 .5.2 Älvsborgs lösen
- 1 .5.3 Jordeböcker
- 1 .5.4 Mantalslängder
- 1 .5.5 Länsräkenskaper
- 1 .5.6 Centrala tullräkenskaper
- 1 .6 Kap 6
- 1 .6.1 Svea hovrätt
- 1 .6.2 Göta hovrätt
- 1 .6.3 Collegium Medicum: årsberättelser från provinsialläkare
- 1 .7 Kap 7
- 1 .7.1 Överintendentsämbetet: akter och ritningar till kyrkor
- 1 .7.2 Överdirektören vid Landtullen: Personella berättelser
- 1 .8 Kap 8
- 1 .8.1 Kommerskollegium: Årsberättelser (fabriksberättelser)
- 1 .8.2 Kommerskollegium. Sjöpass expeditionen: Fribrevsliggaren.

Avd. 2 Landsarkiven och stadsarkiv n

- 2 LANDSARKIVEN och STADSARKIVEN
- 2 .1 ULA Landsarkivet i Uppsala
- 2 .1.1 Kyrkoarkiv (Stockholms stad, se 2.8)
- 2 .1.2 Domstolsarkiv
- 2 .1.3 Administrativa arkiv
- 2 .1.4 Övriga arkiv
- 2 .2 VALA Landsarkivet i Vadstena
- 2 .2.1 Kyrkoarkiv
- 2 .3 VILA Landsarkivet i Visby
- 2 .3.1 Kyrkoarkiv
- 2 .4 LLA Landsarkivet i Lund
- 2 .4.1 Kyrkoarkiv (Malmö stad, se 2.9)
- 2 .4.2 Domstolsarkiv
- 2 .5 GLA Landsarkivet i Göteborg
- 2 .5.1 Kyrkoarkiv
- 2 .5.2 Domstolsarkiv
- 2 .5.3 Administrativa arkiv
- 2 .6 HLA Landsarkivet i Härnösand
- 2 .6.1 Kyrkoarkiv
- 2 .6.2 Domstolsarkiv
- 2 .6.3 Administrativa arkiv
- 2 .6.4 Övriga arkiv. Enskilda arkiv
- 2 .6.5 Register
- 2 .7 ÖLA Landsarkivet i Östersund
- 2 .7.1 Kyrkoarkiv
- 2 .7.5 Register
- 2 .8 SSA Stockholms stadsarkiv
- 2 .8.1 Kyrkoarkiv
- 2 .8.4 Övriga arkiv: Allmänna barnhuset
- 2 .9 MSA Stadsarkivet i Malmö
- 2 .9.1 Kyrkoarkiv

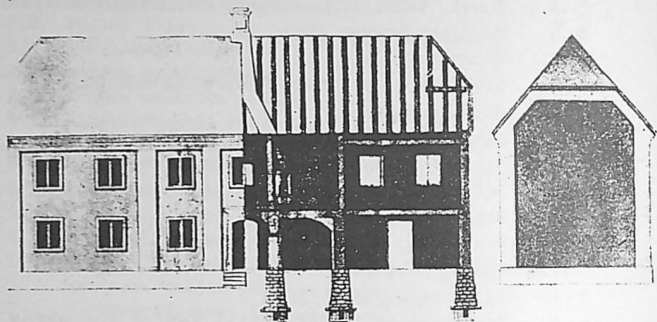
- 3 KRIGSARKIVET
- 3 .1 Militieräkenskaper 1537-1630 med personregister
- 3 .2.1 Roterings- och utskrivningslängder
- 3 .2.2 Rullor 1620-1723. Med bilaga till 3.2.2
- 3 .2.3 Generalmönsterrullor
- 3 .2.4 Rullor 1724-
- 3 .2.5 Fortifikationen
- 3 .3.1 Arméns pensionskassa
- 3 .3.2 Arméns meritförteckningar
- 3 .4.1 Likvidationer. Stora Nordiska kriget
- 3 .4.2 Stora Nordiska kriget. Krigsfångar
- 3 .5.1 Krigskollegium. Kansliet. Fullmaktsböcker
- 3 .5.2 Krigskollegium. Kansliet. Brevböcker
- 3 .5.3 Krigskollegium. Kansliet. Suppliker
- 3 .5.4 Krigskollegium. Krigsmanshuset. Rullor
- 3 .5.5 Krigskollegium. Militiekontoret. Avlöningslistor 1636-1791
- 3 .6 Marinens rullor. Rullor (Flottan)
- 3 .7 Sjöexpeditioner. Skeppsmönsterrullor.
- 3 .8 Meritförteckningar (flottan)
- 3 .9 Flottans pensionskassa
- Bilaga. Topografiska listor över erlagda
 passageraravgifter.
- 3 .10 Biografica
- 3 .11 Domböcker. Krigsrättsacta.
- 4 BIBLIOTEK
- 4 .1 Förteckning över mindre mikrokortserier
- Innehåll: se flik 4.
- 4 .2 Pressklipp
- 4 .3 Mikrofilmade böcker o.d. (se tills vidare 4.1)

- 5 ÖVRIGA ARKIV
- 5 .1 SCB Statistiska Centralbyrån
- 5 .1.1 Utdrag ur folkbokföringen C E F 1860-1920
- 5 .1.2 Utdrag ur husförhørs- och församlings-
böckerna 1860-1920
- 5 .1.3 Summariska folkmängdsredogörelser.
- 5 .1.4 Kungl. Tabellkommisionen. Mortalitetstabeller
- 5 .1.5 Kungl. Tabellkommisionen. Folkmängdstabeller
- 5 .2 Nordiska museet (NM)
- 5 .2.1 Skråhandlingar
- 5 .2.2 Älvdalsarkivet (Lars Bäckvalls samling)
- 5 .2.3 Gårdshandlingar
- 5 .3 Ämnesordnade mikrokort
- 5 .3.1 Handlingar om emigranter och immigranter
- 5 .3.2 SEI. Svensk amerikanska kyrkoarkiv. Fört.
- 5 .3.3 S:t Barthélémy
- 5 .3.4 Handlingar rörande Nya Sverige
- 5 .3.5 Familjeregister
- 5 .4 Lantmäteriverket (LMV)
- 5 .4.1 Topografiska register till kartor och akter
- 5 .4.2 Kartor (vissa län)
- 5 .5 Övriga statliga myndigheter
- 5 .6 Kommunala arkiv och institutioner
- 5 .6.1 Tibro museum: August Carlssons dagböcker
- 5 .6.2 Leksands kommun: Handlingar från storskiftet
- 5 .7 Folkrörelse- och föreningsarkiv
- 5 .7.2 SDR, Örebro länsförening
- 5 .7.3 SDB, Örebro länsförening
- 5 .7.4 Örebro Dövas bridgeklubb
- 5 .10 Utländska arkiv. Finländska kyrkoarkiv.
- 5 .10.1 Uleåborgs landsarkiv. Kyrkoarkiv. (urval)
- 5 .11 Utländssvenska församlingar. Kyrkoarkiv
- 5 .11.1 Sta Katarina i St Petersburg
- 5 .11.2 Svenska församlingen i London
- 5 .11.3 Svenska församlingen i Paris

POSTGATAN 4

Majorens bostad - Fortifikationens hus i Göteborg

En historik av Johan von Sydow

Västra Sveriges Genealogiska Förening förhyr sedan 1980 lokaler i fastigheten Postgatan 4. Det är alltså nu 15:e året vi 'bor' i detta gamla hus inom det kulturskyddade Kronhusområdet. Av oförklarlig anledning har husets historia inte beskrivits i denna förenings medlemsblad. Skäl finns därför att nu ersätta denna brist och göra det innan vi lämnar huset - styrelsen har ju funderingar på att ev flytta till andra lokaler.

När vi kom till Fortifikationshuset, som byggnaden lämpligast kallas, hälsades vi välkomna av sekreteraren i Göteborgs gatunamnsberedning ingenjör Rutger Blidberg, som gick bort för några år sedan, i ett brev som jag här återger i så gott som oförändrat skick.

Så här skrev Rutger Blidberg 1979:

"Trött på alla vändningar som stadsplanefrågan och bebyggelsefrågan hade tagit lär förre stadsarkitekten Sten Branzell ha yttrat: *Ack om man vore en Nero och fick bränna hela Haga!* Under tiden 1717 till 1814 härskade en dynasti stadsarkitekter i Göteborg som sannerligen inte hade sådana problem. Det var *Johan Eberhard Carlberg 1717-1727*, hans yngre broder *Bengt Wilhelm Carlberg 1727-1775* och dennes son *Carl Wilhelm Carlberg 1775-1814*. Under dessa herrars tid härjade den ena mer förödande branden efter den andra i stora delar av staden, bland annat en den 13 till 14 januari 1746, varvid så gott som alla hus i västra Nordstaden brann ned till grunden. Kvar stod nästan bara fortifikationens smedja och Kronhuset (föret Tyghuset JvS anm).

Alla tre Carlbergarna var förutom stadsarkitekter och stadsingenjörer även höga officerare i fortifikationen, och redan i mars 1746 hade Bengt Wilhelm Carlberg utverkat, att fortifikationens kontorshus skulle uppföras. Det stod färdigt 1748.

Om man börjar från grunden så står alla de bärande väggarna på kraftiga murar under vilka man sannolikt finner pålar enligt vad bilden visar. Bengt Wilhelm Carlberg var en stark förespråkare för pålning medan samtida myndigheter godkände rustbäddar under byggnader.

De flesta väggarna i första våningen är mycket kraftiga och bärande. Man kan notera att det från början fanns en utgång mot gården, vilket framgår av valvformen på det fönster, som är beläget mitt emot ingången från Postgatan, Dörrarna vid denna ingång är intressanta med bl a de snedskurna gångjärnen, som dock knappast härrör från Carlbergsk tid. I andra våningen skall Bengt Wilhelm Carlberg ha bott en tid innan han flyttade in på 'Lillatorp' och av den anledningen har huset kallats majorsbostaden efter hans dåvarande grad i fortifikationen.

Tredje våningen var vind ända fram till slutet av 1950-talet då den inreddes till nuvarande skick på ett mycket förtjänstfullt sätt av ingenjören Bertil Jeppsson vid Fastighetskontoret. Härvid bevarades bjälkarna i taket och man ser den Carlbergska konstruktionen av avvaxlingen av takstolarna, som nödvändiggjordes av att taket ovanför gavlarna är valmat. Vidare noterar man sammanfogningen av de handbilade stockarna i takstolarna där man inte borrar runda hål för dymlingarna utan med stämjärn gjort

fyrkantiga hål för att få en vridstyv konstruktion. Fortifikationens kontorshus användes för sitt ändamål ända fram till 1819 då vallraseringen var verkställd och det ej längre behövdes någon skötsel av staden Göteborgs befästningar, vilket var fortifikationens huvuduppgift. Efter denna tidpunkt uthyrdes byggnaden för olika ändamål, bl a inrymde den en tid ett slakteri. Kronan ägde fastigheten fram till 1929 då den samtidigt som hela kvarteret med kronhus och bodar inköptes av Göteborgs stad.

I stadens regi användes byggnaden som kontor för bl a rättshjälpsanstalten och stadsingenjörskontoret innan den 1958 genomgick en större reparation och inredning av vindsvåningen varefter stadens lönekontor flyttade in. Men antalet kommunalanställda i Göteborg ökade lavinartat och 1971 i februari flyttade löneavdelningen - med ca 40 anställda - till Rosenlund. Efter diverse turer inrättades därefter ett arkiv i byggnaden och i början på september 1971 kunde fastighetsregistermyndigheten i Göteborgs kommun flytta in. I sju och ett halvt år stortrivdes myndighetens chef - som skrivit dessa rader - i den gamla fina byggnaden och sannolikt även de övriga 17 anställda vilket framgår av att alla var aktsamma om sina rum och angelägena att hålla snyggt och fint så att när myndigheten i februari 1979 tvingades flytta in i den nybyggda 'Traktören' var allt nästan lika prydligt som i september 1971.

Efter den sistnämnda tidpunkten har många trevliga sammankomster ägt rum i huset. Så t ex har personalen i SE-bankens kontor i 'Chalmerska huset' varit på besök och tittat på bygghanden och 'historiska

'kartverket' och myndighetens personal har fått se Chalmerska huset' vid en s a s svars-visit. Löneavdelningens personal har långtat tillbaka och har nästan varje år haft en julfest i vindsvåningen och så har stadsbyggnadskontorets sängkör repeterat i stora sammanträdesrummet varje måndag i flera år, varom det kvarlämnade pianot ännu vittnar.

Så till sist - är det inte en vacker matta i sammanträdesrummet? Den inköptes av kommunen på en auktion och skulle egentligen ha placerats i Wernerska villan.

Man kan väl bara vara innerligt tacksam att det inte blev barndaghem i Postgatan 4! Mätte Hembygdsförbundet och övriga hyresgäster få trivas länge i huset. Rutger Blidberg"

Några ord om vad som sedan hände.

Sedan VSGF kom in i huset har föreningen betydligt ökat sina aktiviteter. Biblioteket som till största delen är inrymt i husets bottenvåning har ökat markant. 1979 hade vi 780 nr, när detta skrives har vi kommit upp till 4.500 nr i vår accessionskatalog. Vårt bokbestånd är nu så stort att lokalerna inte räcker till för att härbärgera biblioteket och inom en snar framtid nödgas föreningen lösa denna lokalfråga.

Torsdagsgruppen, bestående av ett antal kvinnliga föreningsmedlemmar, har arbetat med registrering av samlingar av tidningsnotiser, först den Lychouska samlingen som kom från Genealogiska föreningen i Stockholm och därefter den Långströmska samlingen, som hade tullförvaltaren Erland Långström i Göteborg som upphovsman. Detta sistnämnda arbete, som pågår för fullt, utförs för Göteborgs landsarkivs räkning.

På torsdagarna har vi också öppet hus, då många intresserade släktforskare utnyttjar styrelsemedlemmarnas och andras tjänster inom genealogin. Och så har vi under årens lopp arrangerat flera utställningar i huset i anslutning till föreningsjubileeer eller av annan anledning.

Under vår tid i huset har vi haft förmånen att ha några andra medhyresgäster, som jag vill nämna här. Utöver Göteborgs Hembygdsförbund som är huvudhyresgäst - vi hyr av förbundet som i sin tur hyr hela huset av Göteborgs kommun (i gestalt av bolaget Higab) - har funnits eller finns ytterligare följande hyresgäster: Svenska Turistföreningens Göteborgskrets, Göteborgs Naturskyddsförening, Göteborgs Kommuns Namnberedning och Kals Åden.

Johan von Sydow

TORS DAGSGRUPPEN

som håller på med registreringsarbete för landsarkivet i föreningslokalen, träffas varje torsdag kl 10-14 under tiden 13/1-19/5 och 8/9-8/12 1994.

VÄLKOMNA TILL ÖPPET HUS

i samma lokal och biblioteket under samma tider. Kaffe till självkostnadspris

LANDET RUNT

Ur olika medlemsblad av Pär-Olov Odmer

VSGF har under 1993 mottagit ett stort antal medlemsblad från släktforskarföreningar, både i Sverige och övriga Norden. Dessa innehåller en mångfald läsvärda och intressanta artiklar för vilka vi här kortfattat redogör. Medlemsbladen finns tillgängliga på VSGF:s bibliotek, Postgatan 4, Göteborg.

Genealogica Betuliensis. Björklingebygdens Släktforskarförening.

Nr. 17. Helge Persson i Tobo redovisar sin antavla under rubriken "Medeltida anor". Proband är Torkelsson-Svinhuvud, Daniel, död 1588.

GENKLANG. Ovensiljans Släktforskare.

Nr. 1. Inga-Lill Reidner skriver om "Finnar och präster". Hon har en del finska anor i familjerna Hackarainen och Hauvuinen och om dessa har en värmlänning Valter Berg skrivit en bok. Joije Lintrups artikel handlar om "Guds hämnd - eller huruvida man ska bränna konor på bål eller ej...". Torbjörn Näs står inför problemet att välja mellan två släktforskningsprogram: Holger eller Disgen? Axel Frieberg och Helfrid Dalfors berättar "Den sanna historien om korpral Jonas Gifting..." som avslutas med en antavla där Jonas är probanden.

GENOS. Genealogiska Samfundet i Finland.

Nr. 1. Olav Runt tar upp "Släkten Lietzens anmoders härstamning" medan Erkki Markkanens artikel på finska har rubriken "Perukirjaaineisto sukututkimuksen käytössä". Om "Linvärgesällan Johan Läflund" berättar Barbro Edlund. Erkki J. Hämäläinen bidrager med "Eräs Suomen Kaartin sotilashauta Liettuassa Krimin sodan ajalta".

Nr. 2. Om "Tenholan Majjala ja Grindin suku" skriver Tapio Vähäkangas medan Jyky Paaskoski bidrager med "Vanhan Suomen aatelisnimikirja vuodelta 1806 - Dvorjanskaja Rodoslovnaja Kniga Finljandskoi Gubernii". Erik Elfström och Georg Luther berättar om "Urmakarsläkten Elfström, där tabell 1 utgår från Erik Ottosson, född 1614.

Nr. 3. Matti J Kankaanpääs artikel har titeln "Tavoitteena hyvä sukukirja" och Heikki Soininvaara har som rubrik "Hoffrén-suvun Savon haara": Ingeborg Dyhr Sylvin berättar om "Släkten Rosqvist från Pernå" och inleder med Johan Johansson, f. omkr 1726. Om släkten "Wiens" skriver Jarl Pousar.

GF-Aktuellt. Genealogiska Föreningen.

Nr. 108. Information om en bok, tryckt 1925 (nytryck 1978) med titeln "Lübeckische Ratslinie von den Anfängen det Stadt bis auf die Gegenwart von E.F.Fehling". Det är en Rådlista (fr. år 1170) som upptar över tusen namn (1-1041) och kommer delvis att publiceras i GF-Aktuellt. Med hjälp av numret kan personuppgifter erhållas från GF. Detta nummer upptar 1-147.

Nr. 109. Här fortsätter Rådslistan med nummer 148-346.

Nr. 110. Rådslistan fortsätter med numren 347-438. GF meddelar att föreningen skall öppna en sk BBS (Bulletin Board Systems) för dataanvändare.

Nr. 111. Rådslistan fortsätter med numren 339-514. Björn Lippold berättar "Tio år med indelta armén".

Gränsbygdens Släktforskare i Dalsland, Bohuslän och Östfold.

Nr. 17. Bernhard Granholm är intresserad av Domböcker och här finns med "Ur Vette/Tanums häraders dombok, 1796-97". Bra upplysning är "Adresser til lokallag tilsluttet Östfold Historielag". En reseskildring 10. september 1827 av E.Erichsen har rubriken "Beskrivelse over min reise til Stockholm".

Nr. 18. En artikel från mars 1991 av Anders Edestam fortsätter härmed titeln "Dagligt liv på bruket". K.Fröyset fortsätter från nr 16/1992 att redovisa "Svensker bosatt i Östfold 1710". Ur Strömstads äldsta historia är hämtat "Fartyg och deras besättningar 1697". Har man tur kan man finna någon anförvant där. Man ger också exempel på stülprover från 16-, 17- og 1800-talet.

Nr. 19. Ur Fräkne härads domböcker från 1700-talet har Ingeborg Brunkhorts träffat på "Landstrykare kom i fängelse". Ur veckotidningen IDUN, 1908, har man saxat "En svensk husmoder", tidsbild från Bohuslän i förra århundradet. Roland Olsson tar oss med "Från Skrammestad i Naverstad till Nya Zeeland och USA". Per A. Johannessen har forskat i "Svenske arbeidere i Norge" och "jeg har gjennomgått folketellinge i 1900 over Solum, hvor fabriken ligger". Förteckningen upptar namn, kön, födelseår och antal barn.

SLÄKTFORSKARE I GÄSTRICKLAND. Gästriklands Genealogiska Förening.

Nr. 1. Sven Lindqvist bidrager med "Något om den första fasta folkskolläraren i Valbo..." och Jan G. Ljungström berättar om "Skarprättare i Gästrikland". "Kvinnohistoria från Jerfsta" är titeln på Lise-Britt Säljs artikel. Antavlan tar upp Elly R.W. Händel som proband, född i Finspång 1914.

Nr. 2. Fritjof Mattson redovisar verksamheten vid "Ett Landsbygdsgarveri". Det var 1850 som garvaren J.Forsell anlade garveri i Kungsgården vilket drevs till början av sekelskiftet. Antavlan upptar Per Erik Jansson, f 1855 i Fågle, Öf.

Nr. 3. Jan G. Ljungström berättar om "Gävles sista avrättning" och av Maj Britt Fredriksson får vi beskrivet om "Ett tragiskt kvinnoöde i Torsåker". Kvinnan hette Brita Isaksdotter och föddes 1808 i Walls by. Antavlan upptar Cajsa Larsdotter, f. 1755 i Hede, som proband.

HABOBYGDEN. Tidskrift för Släkt och Hembygdsvetenskap.

Nr. 11. Stieg-Erland Dagman berättar om "Rikamora i Långhult", en 200-år gammal historia. I Habo församlings dödbok kan man läsa den 20 oktober 1793 om "Anders Andersson - en rik och

väl förmögen man från Långhult, död av ålderdom - 69 år". Anders efterlämnade hustrun Kerstin, blott 30 år gammal, och fyra barn i åldern 7, 5 och 2 år samt ett blott 5 månader. Det är om Kerstin berättelsen handlar. "Rikamoras" släkttavla finns med. En artikel är saxad ur Svenska Familj-Journalen 1877 och handlar om Habo Kyrkas målningar och skriven av 'Onkel Adam'. Den 17 oktober 1993 var målningarna 250 år. Monica Ekered berättar om "Utgrävningarna i 'Kyrkestan'" vid Häcknarp.

HALLANDSFARARNAS INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening.

Nr. 21. Ludvig Kollberg berättar om "Livet ombord i flottans korvetter", en båtsmans minnen från mitten av 1800-talet. Love Jansson redovisar "Släkten Hallonlöf från Halmstad" och i tab 1 finner man Anders Andersson, d. 1742 i Halmstad. "Halländsk antavla nr. 4" har anor från Morups, Träslövs och Tvååkers socknar. Det är Leif Lundquist som presenterar den och utgår från Sven Nilsson, f. 1801 i Tvååker. Nr. 22. Oscar Andersson berättar om "Nordhålländskt folkliv under 1600-talet". Materialet har han fått genom studier av domböcker. Rolf Ekelund har träffat på "En förargelig liten bokstav". Det handlar om Ingemar Larsson från Övre Rud i Tostared, vars dotter Marta gifte sig 1713 till Almered Kronogård i Sätla. Den förargeliga lilla bokstaven bestod i att hon skulle vara gästgärdsdotter från Skåne i stället för Skene, som var det riktiga.

Nr. 23. Oscar Andersson skriver om "Gästgärdsgården i Åsa" - en blick i det dagliga livet hos gästgivaren i Åsa på 1700-talet.

HUSFÖRHÖRSNYTT. Skaraborgs Släktforskarförbund.

Nr. 1. Arne Johansson, f d Rådabo, har till titel "Se kärleken - den kärleken". Ett Consistorieprotokoll belyser fakta. Det gäller oä fliekebarnet Fredrika Amalia, f. 7/3 1873. I Örslösa sockens födelsebok 1873 finns ingen fader angiven endast modern Pigan Anna Larsdotter Käll. Fadern spårades till slut. Man kan även läsa att "Spencer hittade släkten i Larf". Det gäller svenskättlingen, 22-årig Spencer Mellum.

Nr. 2. Fortsättningen på "Spencer hittade släkten i Larf" med en levnadsskildring av Rikard Andersson 1879-1963.

Nr. 3. Nils Schön rapporterar "Emigrantforskning tema på lyckad dag i Skara" och Per Westberg meddelar "Vilka uppgifter kan vi lämna ut från församlingsregistret". Från föregående nummer fortsätter "Spencer hittade släkten i Larf".

Nr. 4. Ur "Bryggan" har saxats "Stenklädd grop i marken emigrantens första bostad": Sture Dahlén ger tips "Mitt sätt att hålla reda på släkten" och Carl Tengelin har gjort anteckningar rörande "Ryholms gods och Lagerfors bruk".

JIS-nytt. Jämtlands läns släktforskarförening.
Nr. 52. Hans Jacobsson ger en historik och presentation av "Jämtlands och Härejdalens Diplomatarium".

Nr. 53. Göran Berglund ger upplysning om "Propellerns skapare". Egentligen skulle det vara Jonas Olofsson, f. 27/8 1794, som antog släktnamnet Engvall, som började tillverka den första propellern som ändrades och förbättrades av John Ericson.

Nr. 54. Bengt Brügge skriver om "Armfelts släde" och Gun Mårtensson i Moänge skriver om släkten Hedin med rubrik "Kongsa i Nyland".

Nr. 55. Kjell Risberg skriver utförligt om "Gästning - våldgästning - gästgiveri". En intressant artikel.

KALIXforskarnytt. Kalixbygdens Forskarförening.

Nr. 1. Kajsa Nilsson konstaterar att "Alla smålänningar som lämnade sin hembygd för inte till Amerika". - Någon enstaka reste till Kalix". Birger Nyström har studerat sockenprotokoll och har satt som rubrik "Om icke genom fortfarande och skadelig och onyttig hushållning, Landets undergång skulle beredas". Det handlar bl a om "öfverflöd, särdeles i Klädsel och Drycker...".

Nr. 2. Hans Högdahl är intresserad av "Skeppsbyggnad kring Bottenviken" och berättar om "Skonerten Norrlandsstrand från Överkalix". Ur "Några anteckningar om mitt liv" av John Ternstedt, född 1844, skildras "Sommarvistelse i Kalix år 1868".

Nr. 3. Sign. B-GN berättar om "Bonden Seger i Bergom". Det handlar om Seger Jonsson, som år 1635 bodde i Bergum. Nils Joelson har gjort en avskrift ur domboken som handlar "Om råskillnad mellan Luleå och Calix sockn": Intressant med denna gränstvist är att av 33 underskrifter av dokumentet har 28 undertecknat med sitt bomärke. Årtalet var 1638 och de var kallade till syn den 13 och 14 juni.

Nr. 4. Bosse Johansson berättar om "Byn" som hette Rolf. En liten fin skildring hur det var förr innan bilar och golfbanor kom med i bilden. Kajsa Nilsson funderar över "Vad hette våra förfäder och förmödrar?" och har gjort upp en lista på de vanligaste poj- och flicknamnen. Johannes, Johan var i topp följt av Olov, Olav. Bland flickorna var Karin, Kajsa det populäraste följt av Anna och Margareta, Margreta, Margeta. En aktuell medlemsförteckning finns med.

KGF-NYTT. Kronobergs Genealogiska Förening.

Nr. 40. Föreningen gör reklam för sin databas, som omfattar ung. 50.000 poster. Basen är begränsad till FÖDDA, VIGDA och DÖDA. Man meddelar också vilka församlingar som finns inmatade i basen.

Nr. 41. Owe Wennerholms artikel handlar om "Slätthög socken i Småland och dess ställning inom Växjö stift under medeltiden". Av artikeln framgår det att Slätthög är omnämnd första gången i ett pergamentbrev från 1270-talet.

Nr. 42. Arne Ernstson berättar om sin släktforskning med titel "Drabbad av Släkten, Vännerna, Slumpen och Krönikan". Bland erfarenheterna under sin forskning konstaterar han att man ej skall forska var för sig på samma mål utan dra nytta av redan framforskat material.

Nr. 43. Sölve Olsson har skrivit "KGF:s 10-åriga historia".

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktforskarförening.

Nr. 1. Barbro Nordlöf skriver om "Rättshistoria för släktforskare".

LANDET RUNT fortsätter i nästa nr av Västtanbladet!

POSTTIDNING

B

Västanbladet

Postgatan 4 411 13 GÖTEBORG

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**

Vid definitiveftersändning
återsänds försändelsen med
ny adressen på baksidan (ej
adressiden)

VSGF:s BIBLIOTEK

Postgatan 4, 411 13 Göteborg, har öppet torsdagar
13/1 - 19/5 och 8/9 - 8/12 1994 kl 10.00 - 14.00

OBS! På grund av ringa antal besökare under kvällstid är biblioteket efter beslut på årsmötet 17 mars 1994 ej mer kvällsbemannat men VSGF erbjuder medlemmarna telefonjour **torsdagar enl ovan kl 17.00 - 19.00 samt tillträde till biblioteket under denna tid efter överenskommelse** (undantag - pågående föreningsmöte).

Ring

Ingvar Oijens per tel 031- 2046 96 eller

Martin Bratt per tel 031- 52 21 81.